

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Morib. Ignatii Loiolæ, Qvi Societatem Iesv
Fvndavit, Libri III**

Maffei, Giovanni Pietro

Dvaci, 1585

Honoribus in Societatem nostram Jgnatius aditum obstruit. Cap. XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44004

qui sese ad omnium gentium auxilium, sine vlla regionum aut locorum exceptione, Christi Vicario mancipauerint, eorum operam & industriam, non sine graui publicæ rei damno, paucis regendis mulierculis implicari. Quibus rationibus ita permotus est Pontifex, vt supplicanti omnia large ac prolixè concesserit. Itaq. Societati ab eiusmodi munere vacatio in perpetuum data, eiusque vacationis auctoritas testata est trinis deinde litteris Apostolicis, quæ tempore procedente magno vsui fuere nostris hominibus ad eius generis pericula & molestias abigendas.

Honoribus in Societatem nostram Ignatius adiutum obstruit. CAP. XVIII.

A TQVE ijs difficultatibus perfuncta Societas, prosperum Dei beneficio cursum tenere videbatur, cum noua rursus in eam coorta tempestas est, eo quidem grauior & periculosior, quo in speciem lenior blandiorque. In ijs, qui per Germaniam varijs locis Domini vineam excolebant, Claudius Iaius è primis Patribus vnus, virtutem & sanctitatem suam cum genti vniuersæ, tum Romanorum Regi Ferdinando ita probauerat, vt eo Rex nullum profus ad curandas animas, atq. ad pastorale munus aptiorem existimaret. Is pro sua sapientia cum præclare intelligeret, regni causam cum causa religionis ita esse coniunctam, vt quantum de catholica religione detraheretur, tantum de obsequio multitudinis, & de imperij maiestate decederet; contra sæuientem eo maxime tempore Lutherianam pestem, velut vnicum remedium, quã optimos

Optimos animarum pastores & Episcopos omni diligentia conquirebat. Igitur vita functo per eos dies Tergestinorum Episcopo, quæ ciuitas est Istriae, (cui tum prouinciæ, quam dixi lues, propter vicinitatem Germaniæ imminebat) circûspectis diligenter omnibus & personis & rebus, denique ecclesiam illam Claudio Iaiio perspectæ sibi virtutis & doctrinæ viro tradere ac demandare constituit, sane, vt vulgo expetuntur huiusmodi sacerdotia, minime timendum videbatur esse, ne delatum vltro præsertim honorem Claudius repudiaret. Si quidem Tergestina cathedra cum in primis eius regionis ampla & honorifica est, tum vero (quod potissimû hodie quæri solet) vectigalibus haud sane contemnendis instructa. Verumtamen Rex, ne quid inscio Claudio cum Pontifice maximo ea de re transigeret; primum omnium litteras ad ipsum Claudium dat, Venetiis tum forte rei Christianæ causâ commorantem, ac nihil cogitâtem minus. quarum erat sententia, Tergestinum gregem orbum spiritali custode, circumquaq. frementibus lupis, in maximo versari discrimine; dignam esse vigiliam caritate Iaij, studioq. hominum seruâdorû; petere se, vt si à Pontifice maximo id ei muneris onerisve imponatur, ne recuset subire; & populo vtilem, & sibi gratam operam vehementer fore. Percussus inopinata re Iaius, primo cohorrui: non quo detestâdum quid sibi oblatum putaret, sed quòd Episcopus, qua curam gerit animarum, diuinam pene virtutem, & omnibus numeris absolutâ postulet sapientiam: qua gradus honoris est (& quidem ad continendam in officio multitudinem ferme cum splendore opibusq. coniunctus) à spiritu humilitatis ac paupertatis, quem profitetur Societas I E S V, vehementer

K

menter

menter abhorreat. deinde, vt sese ex pauore collegit,
 fusus in preces lacrymasque, etiam atq. etiam obte-
 status est Deum, vt ab se tantum discrimen auerteret;
 neu se primum quasi ianitore speciosos titulos ho-
 noresve in Societatem ad id tempus intactâ inuehi
 fineret. tum rescripsit ad Regem, multis rationibus ei
 suadens, vt tam honorifico iudicio decoraret alium
 digniorem; lōge imparem suam imbecillitatem esse
 oneri; ac demum ita conclusit epistolam, vt omiſſis
 ambagibus, quod petebatur, præcise negaret. Quæ
 res iam satis incensum studium Regis, multo vehe-
 mentius inflammavit, quòd ita statueret, tantam in
 summa virtute & eruditione modestiam, nequaquã
 in priuatæ vitæ quasi tenebris delitescere, sed in edi-
 tissimo fastigio, vt luceret omnibus, collocari oportere.
 Ergo cum ex litteris Claudij diffideret, vllis aut
 precibus aut promiſſis flecti eius animum posse; per
 Pontificẽ ipsum, inconsulto vltra Claudio, rem con-
 ficere statuit. Ad eum igitur quàm accuratissime scri-
 psit, quanto in periculo Tergestina ciuitas versaretur
 Episcopo destituta: se quidem pro sua parte diligen-
 ter circumspexisse, quem nominaret aptũ ei munerit;
 nec vllum inuenisse aptiorẽ Claudio Iaio, Societatis
 I E S V presbytero, cuius innocentiam doctrinamq.
 exquisitam plurimis rebus esset expertus; sed frustra
 per litteras tētasse eius animum, in studio Christianæ
 humilitatis ita defixũ, & ab honorum insignibus ad-
 mittẽdis vsq. adeo alienum, vt nisi pro potestate co-
 portuno præsidio subleuandę. proinde suppliciter se
 etiam atq. etiam orare & obsecrare, vt Claudiũ pro
 imperio iubeat, delata sibi gubernacula munusq. si-
 ne tergiuersatione recipere, quoniam vt quisq. de se
 ipse

ipse minime alta sentiat, ac proinde studiose lateat,
 ita Ecclesiasticis functionibus & ipso Episcopatu
 dignissimus sit. Hæc igitur, & alia id genus multa, ad
 Pontificem. & simul Didaco Lasso mandat oratori
 suo, ut id ipsum & cum Põtificæ, & cum quibus opus
 fuerit, quàm diligētissime curet, prorsusq. conficiat.
 Eius rei fama cum per aulicos quosdam ad Ignatiū
 peruenisset; primo haud ita sane commotus est. nam
 & Claudij constantiæ, & Pontificis æquitati ac sa-
 pientiæ confidebat; & eiusmodi petitiones iam ante
 Societas, Deo adiutore, non semel eluserat. Verum-
 tamē ut quid esset rei clarius cerneret; continuo Ber-
 nardinum Maffeiū (qui tum erat Pontifici ab epi-
 stolis, ac postea in Cardinaliū numerum cooptatus
 est) vltro cōuenit, ac tota de re familiariter pro ami-
 citia sciscitatur. Ille haud sane grauate ipsam epistolā
 Regis ostendit, ad Pontificem summis cum Claudij
 laudibus & vehementi contētione perscriptam. qua
 lecta confestim Ignatius eadē de causa ad Regis ora-
 torem Didacum Lassum adit; qui litteras item ad se
 proprie datas demonstrat, & quidem magna ex parte
 ipsius Regis chirographo, etiā atq. etiam postulan-
 tis mandātisque, det operam, ut Episcopatus ab se in
 Claudium collati primo quoq. tempore auctor fiat
 Pontifex maximus, eiusq. auctoritatis diploma rite
 confectum ad se transmittat. His cognitis Ignatius,
 vbi tam iniquo loco rem vidit esse, pertimuit; sed ita,
 uti nequaquam animo caderet. ac licet se talibus ad-
 uersariis longe imparem sciret esse, tamen fiducia nu-
 minis omni ope sibi contra nitendum existimauit.
 atque in præsentia Didaco suadere conatur, ut ab
 actione rationi Societatis tam alienā desistat ipse, &
 simul ab ea mente Regem aliquo pacto deducat.

K ij quibus

quibus verbis cum nihil proficeret, quin potius ab homine rideretur, domum regressus quàm intentissimas preces & sacrificia de more suis indixit: deinde nactus opportunitatem, facilemque aditum, Pontifici demonstraui quanto res ea damno esset futura & Societati nostræ priuatim, & Ecclesiæ vniuersæ communiter. non quo dignitatis gradus ac tituli ipsi per se mali atq. improbandi sint, quippe ad Ecclesiâ regendam & ordinum discrimina retinenda induci diuinitus: sed quòd & perfectos viros requirât, quales pauci admodum omnibus sæculis exstiterint, & insuper ab huius minimæ Societatis instituto valde alieni esse videantur. Etenim quibus artibus, quoque spiritu excitata & conflata sit, eodem profecto alendam & conseruandâ esse: non amplitudinis & splendoris nimirum, sed humilitatis & parcimoniæ. Quòd si aditus in Societatem honoribus pateat, multum utiq. de vera caritate imminutû iri, quæ nihil omnino habet in vita propositum, nisi vnius gloriam Dei. nam (vt sunt hominû ingenia) & complures fortasse ad hanc religionem accessuros opum cupiditate magis, quàm diuini obsequij studio: & qui nuper adscripti sint, magnitudine laboris, & disciplinæ asperitate defatigatos, vt primum præsentis præmij commodum affulserit, mutato repente cursu, nouæ spei velificaturos. atq. vt maxime in officio cuncti persistent; tamen nisi præsentis iacturæ eatur obuiam, sine dubio Societati exitialem (quod Deus auerteret) exitum imminere. Id adeo vel inde facile perspicere posse, quòd paucis illis annis, quattuor viris ex ea familia præcipuis totidem Episcopatus delati sint, quos nisi fortiter ab sese Patrum virtus & constãtia reiecisset, videlicet alio deinceps atque alio dilabente, breuissimam

miseram Societatem ipsis luminibus cariturā fuisse. Atq. hæc quòd priuatim ad conseruationem ipsius religionis attineat. Iam si comunē spectemus utilitatem, nemini dubium esse quantum ex ea re derimenti res publica perceptura sit. nihil enim omnibus ætatibus æque deplorandū fuisse, atque in tanta messis copia tantam operarum inopiam: atq. ex ea ipsa paucitate, qui vnicuiquam agro addicti affixiq. sint, longe minus utiq. proficere, quàm qui Apostolico ritu soluti ac liberi omnes ecclesias peruagentur, ad eamque potissimum reipublicæ Christianæ partem subleuandam accurrant, quam maxime laborare cognouerint. Præterea, ad faciendam populis fidem, & animos permouendos, nihil esse efficacius vitæ ac morum exemplo. itaque adhuc Societate (absit verbo inuidia) Ecclesiæ non mediocriter profuisse propterea quòd minime ab eius dictis facta dissenserint. nunc autem, si ad id fastigium extollatur Patres, quomodo fieri posse, vt apud multitudinem in sciam arcanorum, ambitionis ac leuitatis crimen effugiant? qua porro fronte, quo vultu, repete aucti ac decorati ipsi honorū insignibus, de imitatione Christi, de fugienda gloria, de voluntario sui contemptu ac submissione verba facturi sint? Hisce, aliisque de causis Pōtificem maximum etiam atq. etiam obtestari atq. obsecrare, vt quam Societatem primus auctoritate & benignitate sua confirmauerit, ornauerit, auxerit, eandem ab omni suspicione incommoda velit esse liberam, suaq. in eam beneficia tam periculoso præsertim tempore tueatur. Audiit Ignatium Pontifex perbenigne, vt solebat; sic tamen, vt integritatē hominis admiraretur potius, quàm consiliū approbaret. Itaque collaudata initio ipsius fide ac probitate,

sensim flexit orationem, & contra sententiã Ignatiij
 cum alia multa differuit, tum vero ex veteri oraculo:
 Cor, inquit, regis in manu Domini: quasi diceret, in
 Claudio eligendo tantam Ferdinãdi Regis conten-
 tionẽ plane diuinitus extitisse; ac proinde clariorem
 esse numinis volũratem, quã vt obisti vltra oport-
 teret. Quã cum Ignatius grauius ac dolenter acci-
 pere videretur; Pontifex, qua erat lenitate, ne Dei fa-
 mulum tristem ac mœrentem ab se dimitteret, ad ex-
 tremum iubet illum super ea re amplius consultare,
 precesque ad Dominum fundere; se quoq. idem esse
 facturum. Interea Didacus orator negotium vrgebat
 acerrime. iamq. instabat dies, quo die in Senatu de
 Tergestina ecclesia referendum erat. qua re Ignatius
 cognita, confestim Cardinalium pœne omnium do-
 mos, quarum erant multæ longis interuallis inter se
 disiunctæ, ingēti diurno & nocturno labore circum-
 iit, singulis eadem illa fere proponēs, quæ paulo ante
 Pontifici maximo. Sed videlicet eorum mentes iam
 ante occupauerat orator. Itaq. mire obfirmatos of-
 fendit in Claudij electione approbãda; partim quod
 tanti Regis volũtati fauerent; partim etiam quod vi-
 giles & custodes Claudij maxime similes, tam formi-
 dolo tempore, in Ecclesiæ propugnaculis atq. spe-
 culis ipsimet collocandos putarent. Hac quoq. spe
 deiectus Ignatius, vnum reliquũ videbat esse reme-
 dium, si Ferdinandum ipsum Regem à suscepto con-
 silio per litteras auocaret, quẽ pro ipsius pietate vir-
 tuteq. ita in se suosq. animatum nouerat, vt minime
 dubitaret, quin cognita re salutem Societatis, Terge-
 stinorũ rationibus antelaturus esset. Sed ne illa qui-
 dem ratio habebat exitum; quippe insequenti luce
 de Tergestina cathedra Senatus erat futurus. Ignatius

rius igitur exclusus angustiis tēporis, numquam in-
 termissis ad Deum precibus, quasi ad extremum in
 rebus humanis perfugium sese contulit ad Margari-
 tam Aufriacam Cæsaris filiam, de qua supra dictum
 est, feminam per id maxime tempus gratia & opibus
 florētissimam. Hanc pro spirituali necessitudine (erat
 enim illi à confessionibus) edoctam quanto in peri-
 culo Societas esset, infimis precibus obsecrat, uti So-
 cietatis causam in se recipiat; & imminētem relatio-
 nem auctoritate sua interposita tādū differat, quo-
 ad Regem ipse per epistolam alloquatur, & ab eo re-
 sponsum accipiat. Fecit illa quod rogabatur, & illico
 datis ad Pontificem codicillis, optatam dilationem
 impetrauit. ea demum res aliquid laxamenti dedit
 Ignatio. etenim spatium nactus, ad Regē scripsit lit-
 teras, deprecationis & querimoniarum plenas; illum
 etiam atq. etiam per Christum obsecrans, ne Socie-
 tatem nuper ad gloriam Dei tanto labore cōstatam,
 sine causa perditum iret: non ita de ipsius maiestate,
 regnisq. & se & socios esse meritos, ut ab eo nulla
 eorum existimationis, famæ, salutis deniq. ratio ha-
 benda esset, non de fore idoneos viros, qui rem Ter-
 gestinam capeffant. sineret modo sui ordinis homi-
 nes qua cœpissent paupertatis & humilitatis, via, ad
 Christi gloriam, & salutem animorū sine offensione
 pergere. id si (ut sperabat) permetteret; sese & socios
 immortalī beneficio Regi obstrictos fore, precesq.
 pro ipsius maiestate saluteq. nūquam intermissuros.
 Hisce aliisq. id genus incensis officij religione ratio-
 nibus precibusq. minime restitit Rex: & quamquam
 inuitus, tamen suis rationibus amicorū vtilitati post-
 habitis, quod vix fieri videbatur posse, per epistolam
 iussit oratorem suum ab instituta, vel potius pæne

confecta actione desistere. Quæ res vulgata, & Pontificem maximum facile in Ignatij sententiam adduxit; & Ignatiū ipsum ac socios affecit ingenti lætitia. Itaq. & in posterū supplicationes decrete, & in præsentia solemnibus hymnis in gratiarū actionem publice persolutus est. Ac pari deinde constātia sese Ignatius idem opposuit, cum nostris hominibus pinguis sacerdotia, quibusdam vero Cardinalatus etiam deferretur, ac nominatim Francisco Borgia Hispano dynastæ, qui amplissimis in eo regno perfunctus honoribus, diuino instinctu post vxoris obitum rebus mortalibus valere iussis, & ipōte deposito Gandiensi Ducatu, magna hominum admiratione Societati se addixerat. Quamquam in Æthiopica legatione, quæ postmodum Lusitaniæ Regis rogatu à summo Pontifice nostris iniuncta est; cum ad eam functionē Ecclesiasticæ dignitatis insignia, & honorum tituli necessario quærentur, imperāti pro potestate Vicario Dei, resisti non potuit. præsertim cum periti rerum æstimatores argute conijcerent, nouā hanc manum, non ad opes & copias, verū ad labores & aperta vitæ pericula destinari. Neq. eos fefellit opinio. si quidem ex iis qui in illam expeditionem abiere, aliqui multis incommodis agitati ex itinere mortui sunt: Andreas vero Ouiedus Æthiopiæ Patriarcha, qui talem titulum reiicere ab sese omni ope contenderat, in ea loca summo labore delatus, inter Æthiopica bella captus à Turcis, ac mire vexatus, Lusitanorum denique benignitate redemptus est. idemq. deinde, vt exiguas in iis regionibus catholicorum reliquias tueretur, in summa rerum omnium egestate, paratis bobus, agro suis ipse manibus colendo tolerabat vitam.

Confir-